

НАПОМЕНЕ О ЛИЧНИМ ИМЕНИМА У ПОВЕЉАМА И ПИСМИМА ДЕСПОТА СТЕФАНА И ДЕСПОТА ЂУРЂА*

Владимир Поломац
Универзитет у Крагујевцу
vladimir.polomac@gmail.com

1. Увод. У раду се истражује систем личних имена у старосрпским повељама и писмима насталим у канцеларији деспота Стефана Лазаревића и деспота Ђурђа Бранковића. Грађа је ексцерпирана из 39 докумената који су нам били познати на основу фотографских снимака¹:

(1) МД 1392 – Писмо кнегиње Милице и кнеза Степана Дубровчанима којим траже да јој се врати појас (пре 6. VIII 1392); (2) ЈП 1395 – Први примерак повеље монахиње Јевгеније са синовима кнезом Стефаном и Вуком манастиру Св. Пантелејмона (Ново Брдо, 8. VI 1395. године); (3) ЈЛ 1394–1395 – Повеља монахиње Јевгеније са синовима кнезом Стефаном и Вуком манастиру Великој Лаври Св. Атанасија на Светој Гори (1394–1395); (4) Н 1396 – Акт игумана Никодима о оснивању двадесет адрфата у манастиру Св. Пантелејмону (1396. год.); (5) ЈЛ 1398 – Повеља монахиње Јевгеније манастиру Великој Лаври Св. Атанасија (манастир Жупањевац, 1. VIII 1398); (6) ЈП 1400 – Други примерак (одломак) повеље монахиње Јевгеније са синовима манастиру Св. Пантелејмона (Ново Брдо, 8. VI 1400); (7) СХ 1392–1402 – Повеља кнеза Стефана, мајке кнегиње Милице и брата Вука, манастиру Хиландару (1392–1402); (8) ЈХ 1394–1402 – Повеља монахиње Јевђеније са синовима господином кнезом Стефаном и господином Вуком Пиргу Св. Василија (1394–1402); (9) ЈД 1397–1402 – Повеља монахиње Јевгеније манастиру Високим Дечанима (1397–1402); (10) СЈ 1404–1405 – Повеља деспота Стефана деспотици монахињи Јевпраксији (1404–1405); (11) СД 1405 – Повеља деспота Стефана Дубровчанима (Борач, 2. XII 1405); (12) ГД 1405 – Повеља Маре Бранковић и синова Дубровнику (Вучји Трн, 29. XII 1405); (13) СТ 1406 – Повеља деспота Стефана манастирима Тисмани и Водици у Румунији (1406); (14) МХ 1406 – Повеља госпође Маре са синовима манастиру Хиландару (15. X 1406); (15) СЛ 1407а – Повеља (А) деспота Стефана манастиру Великој Лаври Св. Атанасија (5. I 1407); (16) СЛ 1407б – Повеља (Б) деспота Стефана манастиру Великој Лаври Св. Атанасија

---

* Рад је настао у оквиру научног пројекта 178001 (*Историја српског језика*) који финансира Министарство просвете и науке Републике Србије.

¹ Истраживањем нису обухваћена три документа која су нам била позната само на основу издања: две повеље деспота Ђурђа Ватопеду (1427–1428 и 1432) и повеља деспота Ђурђа великом челнику Радичу (1429–1430).

(5. I 1407); (17) СХ 1406–1407 – Повеља деспота Стефана Хиландару (1406–1407); (18) ГП 1403–1408 – Повеља Гргура Бранковића са мајком Маром и браћом Ђурђем и Лазаром манастиру Св. Павла (1403–1408); (19) ЂП 1410 – Повеља деспота Ђурђа са мајком Маром и братом Лазаром манастиру Св. Павла (Пећ, 15. XI 1410); (20) СХ 1411 – Повеља деспота Стефана Хиландару (Јагодна, 8. VI 1411); (21) СМ 1413 – Повеља деспота Стефана манастиру Милешеви (1413); (22) СЛ 1414–1415 – Повеља деспота Стефана манастиру Великој Лаври Св. Атанасија (1414–1415); (23) СВ 1417 – Повеља деспота Стефана манастиру Ватопеду (2. VII 1417); (24) ЂП 1419 – Повеља деспота Ђурђа и госпође Јерине манастиру Св. Павла (Вучји Трн, 15. XI 1419); (25) И 1402–1422 – Акт игумана Илариона о оснивању два адрфата у манастиру Св. Пантелејмона (1402–1422); (26) ЂД 1424 – Писмо деспота Ђурђа Бранковића Дубровчанима којим потражује доходак за јерусалимске калуђере (1424); (27) СЛ 1427 – Повеља деспота Стефана манастиру Великој Лаври Св. Атанасија (20. I 1427. год.); (28) ЂД 1428 – Повеља деспота Ђурђа Дубровнику (Некудим, 28. XII 1428); (29) ЂП 1427–1429 – Повеља деспота Ђурђа манастиру Св. Пантелејмона (1427–1429); (30) ЂР 1428–1429 – Повеља деспота Ђурђа великом челнику Радичу (1428–1429); (31) ЂЕ 1429 – Повеља деспота Ђурђа манастиру Есфигмену (Жича, 11. IX 1429); (32) ЂР 1430 – Повеља деспота Ђурђа великом челнику Радичу (1430); (33) РК 1430–1431 – Повеља великог челника Радича манастиру Кастамониту (1430–1431); (34) РК 1433 – Повеља великог челника Радича манастиру Кастамониту (22. V 1433); (35) ЂЛ 1429–1439 – Повеља деспота Ђурђа манастиру Великој Лаври Св. Атанасија (1429–1439); (36) ЂД1 1445 – Повеља деспота Ђурђа Дубровнику (Смедерево, 17. IX 1445); (37) ЂД2 1445 – Повеља деспота Ђурђа Бранковића и сина му Лазара Дубровнику (Смедерево, 17. IX 1445); (38) ЂЛ 1452 – Повеља деспота Ђурђа манастиру Великој Лаври Св. Атанасија (Смедерево, 16. II 1452); (39) ЂВ 1456 – Повеља деспота Ђурђа и деспота Лазара грачанском митрополиту Венедикту (Смедерево, 6. IX 1456).

2. Анализа грађе. Статистички преглед забележених личних имена у испитиваним повељама и писмима приказан је у следећој табели²:

Антропонимске категорије	Број имена	Број потврда
Лична имена	142	538
– владара	14	242
– властеле	38	74
– зависних људи	23	26
– монаха	75	196
Проепоними	30	37

² Пошто се један број имена понавља у различитим категоријама, укупан број имена нешто је мањи од простог збира имена из свих категорија.

Ексерпирана грађа разврстана је на лична имена (у ужем смислу) и проепониме³. Ужа класификација унутар прве групе имена проведена је према критеријуму друштвеног статуса носилаца имена. Разликована су имена владара и чланова владарских породица, имена више и ниже световне властеле, имена зависних људи и имена монаха (укључујући и црквене великодостојнике). Изван овога прегледа остала су имена библијских личности која се најчешће јављају у аренгама и санкцијама повеља, као и имена светаца (хагионими) која се најчешће јављају у вези са дарованим манастирима и црквама.

2.1. Имена владара и чланова владарских породица. Велики број имена владара и чланова владарских породица очекиван је с обзиром на дипломатички формулар докумената. Имена редовно долазе у интитулацијама повеља, а врло често и у експозицијама приликом позивања издаваоца повеље на документа о истом предмету која су издали његови претходници.

Азбучни регистар имена владара и чланова владарских породица са подацима о носиоцима имена и потврдама⁴:

Влк (x48), брат кнеза и деспота Стефана [ЈЛ 1394–1395 (x1), ЈП 1395 (x3), Н 1396 (x29), ЈП 1400 (x1), СХ 1392–1402 (x2), ЈХ 1394–1402 (x1), ЈД 1397–1402 (x1), СЈ 1404–1405 (x1)]; Вук Бранковић [ГД 1405 (x5), ЂД1 1445 (x4)].

Гргур (x12), брат деспота Ђурђа [ГД 1405 (x5), МХ 1406 (x1), ЂП 1419 (x1)]; син деспота Ђурђа [ЂД1 1445 (x2), ЂД2 1445 (x2), ЂЛ 1452 (x1)].

Ђурђ (x19), деспот Ђурађ Бранковић [ГД 1405 (x4), МХ 1406 (x1), ГП 1403–1408 (x1), ЂП 1410 (x1), ЂД 1424 (x1), ЂД 1428 (x1), ЂП 1427–1429 (x1), ЂР 1428–1429 (x1), ЂЕ 1429 (x1), ЂР 1430 (x1), РК 1433 (x1), ЂД1 1445 (x1), ЂД2 1445 (x1), ЂЛ 1452 (x1), ЂВ 1456 (x2)].

Жигмунда (x1), угарски краљ [ЂР 1428–1429 (x1)].

Јерина (x5), жена деспота Ђурђа [ЂП 1419 (x1), ЂЕ 1429 (x1), ЂЛ 1429–1439 (x1), ЂЛ 1452 (x2)].

Јелена (x1), Јелена Палеологиња, кћи морејског деспота Томе Палеолога, жена деспота Лазара Бранковића [ЂЛ 1452 (x1)].

Јерина (x1), жена деспота Ђурђа [ЂЛ 1452 (x1)].

Катакузина (x1), кћи деспота Ђурђа [ЂЛ 1452 (x1)].

Лазар (x45), кнез Лазар [ЈП 1395 (x1), Н 1396 (x5), СХ 1392–1402 (x3), СД 1405 (x5), ГД 1405 (x4), ЂД 1428 (x5), ЂД1 1445 (x4)]; Лазар, брат деспота Ђурђа [ГД 1405 (x4), МХ 1406 (x1), ГП 1403–1408 (x1), ЂП 1410 (x3), ЂП 1419 (x1)]; деспот Лазар, син деспота Ђурђа [ЂД1 1445 (x2), ЂД2 1445 (x2), ЂЛ 1452 (x2), ЂВ 1456 (x2)].

Мара (x6), госпођа Мара Бранковић, жена Вука Бранковића [ГД 1405 (x3), МХ 1406 (x1), ЂП 1410 (x1)]; царица Мара, кћи деспота Ђурђа [ЂЛ 1452 (x1)];

Милица (x4), кнегиња Милица [МД 1392 (x1), СХ 1392–1402 (x3)].

³ Термин употребљен према Грковић 1983: 101.

⁴ Регистар доноси следеће податке: (1) лично име према старосрпском изговору прве половине XV века, при чему се евентуално присуство изговорног полугласника обележава помоћу њ; (2) укупан број потврда у загради; (3) идентификација носиоца или носилаца имена; (4) скраћеница документа и број потврда у појединачном документу. На овај су начин урађени и други регистри личних имена у овоме одељку, изузев регистра имена монаха, у коме се додаје и грчки или латински облик имена.

СТЕПАН (x5), деспот Стефан Лазаревић [МД 1392 (x1)]; Стефан, син деспота Ђурђа [ЂД1 1445 (x2), ЂД2 1445 (x2)].

СТЕФАН (x103), деспот Стефан Лазаревић [ЈЛ 1394–1395 (x1), ЈП 1395 (x3), Н 1396 (x27), ЈП 1400 (x1), СХ 1392–1402 (x1), ЈХ 1394–1402 (x1), ЈД 1397–1402 (x1), СЈ 1404–1405 (x1), СД 1405 (x2), СТ 1406 (x2), СХ 1406–1407 (x1), СЛа 1407 (x1), СЛб 1407 (x1), СХ 1411 (x2), СМ 1413 (x1), СЛ 1414–1415 (x1), СВ 1417 (x1), И 1402–1422 (x1), СЛ 1427 (x2), ЂД 1428 (x9), ЂП 1427–1429 (x4), ЂР 1428–1429 (x1), РК 1433 (x1), ЂЛ 1429–1439 (x1), ЂД1 1445 (x5), ЂД2 1445 (x4), ЂЛ 1452 (x1)]; цар Стефан Душан [ЈП 1395 (x2), СХ 1392–1402 (x1), СД 1405 (x5), ГД 1405 (x6), СЛа 1407 (x1), СЛб 1407 (x1), ЂД 1428 (x5), ЂД1 1445 (x4), ЂЛ 1452 (x1)]; Стефан, син деспота Ђурђа [ЂЛ 1452 (x1)].

УРОШ (x1), краљ Стефан Урош III Дечански [ЈД 1397–1402 (x1)].

У вези са наведеним именима могу се дати следећи коментари: (а) најфреквентније владарско име очекивано је *Стефан*; (б) облик *Степан* употребљен је у духу српског народног језика само у повељама и писмима упућеним Дубровнику; (в) насупрот очекиваном фонетизму *Јерина* (у духу српског народног језика), у једноме примеру у ЂЛ 1452 долази и српскословенски фонетизам *Ијерина*, без етимолошког оправдања (уп. грч. Εἰρήνη); (г) према грч. Κατακούζηνορ забележено је само *Катакузина* (уместо очекиваног фонетизма *Кантакузина*); (д) у категорију владарских имена сврстано је и име *Жигмунда*, адаптирано према именицама женског рода, што је познато и другим нашим средњовековним споменицима (уп. РКС I: 337).

2.2. Имена више и ниже световне властеле. Највећи број имена српске средњовековне властеле забележен је у завршним деловима повеља упућеним Дубровнику, приликом навођења *милосника* „извршилаца владареве милости“. Осим повеља упућених Дубровнику, нешто више података о средњовековној властели пружа ЈХ 1394–1402, и посебно ЈП 1395.

Азбучни регистар личних имена више и ниже властеле са подацима о носиоцима имена и потврдама из корпуса:

АВГУСТИЈАН (x1), десечар [ЈХ 1394–1402 (x1)].

АЛЕКСА (x1), дијак [ЂП 1410 (x1)].

АНДРУШКО (x2), Андрушко Бобаљевић, дубровачки властелин [ЂД1 1445 (x1), ЂД2 1445 (x1)].

БОГДАН (x6), Богдан Радујевић, властелин [ЈП 1395 (x1)]; логотет [СД 1405 (x1)]; писар [ЂП 1419 (x1)]; протовестијар [ЂД 1428 (x1)]; логотет [ЂД1 1445 (x1), ЂД2 1445 (x1)].

БОГОСЛАВ (x1), Богослав Брмбаља, властелин [ЈП 1395 (x1)].

БРАНКО (x1), ђефалија приштевски [ЈХ 1394–1402 (x1)].

ВЕСЕЛКО (x1), властелин [И 1402–1422 (x1)].

ВИДОСЛАВА (x2), властелинка, жена војводе Николе Зојића [ЈП 1395 (x1)]; властелинка, жена војводе Новака Белоцрквића [ЈП 1395 (x1)].

ВЛК (x1), челник [ЈХ 1394–1402 (x1)].

ВЛКОСЛАВ (x1), властелин [ЂР 1428–1429 (x1)].

ВОЛИХНА (x1), логотет [ЂД 1428 (x1)].

ДУКА (x1), властелин [ЈП 1395 (x1)].

ЖИВКО (x1), Живко Гундулић, дубровачки властелин [ЂД 1428 (x1)].

ЗУБ (x3), припадник ниже властеле [ЈЛ 1398 (x3)].

- ЈУГА** (x1), властелин [ЈП 1395 (x1)].
ЛУКА (x1), логотет [ЈП 1395 (x1)].
ЛУКАЧ (x1), војвода [ГД 1405 (x1)].
МАРИН (x5), дубровачки властелин [МД 1392 (x2)]; Марин Растић, дубровачки властелин [СД 1405 (x1), ГД 1405 (x1), ЂД 1428 (x1)].
МАТКО (x2), Матко Градић, дубровачки властелин [СД 1405 (x1), ГД 1405 (x1)].
МИЛТОШ (x1), војвода [СД 1405 (x1)].
МИЉАН (x1), челник [ГД 1405 (x1)].
МИХАИЛ (x1), Михаил Кузмић, властелин [ГД 1405 (x1)].
МИХАЛ (x3), војвода Михал [ЈП 1395 (x1)]; велики челник Михал [ЂД1 1445 (x1), ЂД2 1445 (x1)].
МЛАДЕН (x1), Младен Пьсјисин, властелин [СЈ 1404–1405 (x1)].
НИКОЛА (x2), војвода Никола Зојић [ЈП 1395 (x1)]; Никола Гојисаљић [ЈХ 1394–1402 (x1)].
НИКША (x2), Никша Тамарић, дубровачки властелин [ЂД1 1445 (x1), ЂД2 1445 (x1)].
НОВАК (x3), војвода Новак Белоцрквић [ЈП 1395 (x2)]; Новак дијак [ЂП 1410 (x1)].
ОБРАД (x2), Обрад Драгослалић, властелин [СХ 1392–1402 (x2)].
ПАВЉЕЦ (x1), десечар [ЈХ 1394–1402 (x1)].
ПАСКОЈЕ (x2), Паскоје Соркочевећ, Дубровчанин, челник ризнички [ЂД1 1445 (x1), ЂД2 1445 (x1)].
РАДОСЛАВ (x1), војвода [ЂД 1428 (x1)].
РАДЕЈКО (x1), припадник ниже властеле [ЈЛ 1398 (x1)].
РАДИЧ (x11), Радич Дртыц, писар кнегиње Милице [ЈЛ 1398 (x1)]; Радич, велики челник [ЂД 1428 (x1), ЂР 1428–1429 (x2), РК 1430–1431 (x2), РК 1433 (x3), ЂР 1430 (x2)].
СТЕПАН (x1), Степан Ратковић, велики логотет [ЂВ 1456 (x1)].
СТЕФАН (x1), челник [ГД 1405 (x1)].
ХРЕБЕЉАН (x1), велики челник [СД 1405 (x1)].
ШИШАТ (x2), припадник ниже властеле [ЈЛ 1398 (x2)].

Међу личним именима више и ниже властеле преовлађују имена словенског порекла. У оквиру ове групе имена преовлађују изведенице (наводе се према суфиксима): *-ко*: *Бранко, Веселко*; *-ејко*: *Радејко*; *-ихна*: *Војихна*; *-а*: *Југа*; *-ош*: *Милтош*; *-јан*: *Миљан*; *-ен*: *Младен*; *-ак*: *Новак*; *-ич*: *Радич*; *-ат*: *Шишат*. Најстарији творебени модел словенских личних имена, сложена имена од две основе, репрезентују мушка и женска лична имена са основом *-слав* у другом делу сложенице: *Богослав, Влкослав, Радослав, Видослава*. У категорију сложених имена може се убројати и преведено име *Богдан* (према Грковић 2001: 643), могуће још у прасловенском језику). У имену *Обрад* огледа се префиксална творба, док имена *Влк* и *Зуб* представљају моноксемна (самотворна) имена.

Велики број српских средњовековних властелина носи и хришћанска имена. У овој категорији имена разликујемо: (а) имена преузета преко грчког језика: *Лука* (Λουκάς), *Михаил* и *Михал* (Μιχαήλ), *Никола* (Νικόλαος), *Степан* и *Стефан* (Στέφανος); (б) име *Августијан* преузето лат. посредством (Augustianus); (в) имена *Алекса, Лукач* и *Пављец*, која представљају хибридне творевине (основа + словенски суфикс).

За два имена не може се са сигурношћу одредити порекло. Вероватно несловенског порекла је име *Дука*: према ERHSJ I: 463 – потиче „од бизантског латинизма *δοῦκας*“, док се М. Грковић у РЛИ: 85 допушта и хришћанско порекло („*Доῦκας* – вођа, име хришћанског светитеља“), као и могућност образовања словенског хипокористика од *Дубравко, Душан*, итд. Име *Хребељан*,

највероватније представља изведеницу од основе *хреб* („пањ, стабло, дебло“, нејасног постања, можда од *хриб* <итал. *grippa, greppa*, уп. ERHSJ I: 686–687) и словенског суфикса *-ељан*.

Посебно наводимо лична имена дубровачких властелина забележена у повељама упућеним Дубровнику: *Живко*, словенска изведеница; *Марин*, хришћанско календарско примљено преко лат. *Marinus*; *Андрушко*, *Матко*, *Никша*, *Паскоје*, хибридне форме од страних основа и словенских суфикса.

Упркос томе што невелики корпус забележених властеоских имена не пружа довољно материјала за извођење ширих закључака, и на основу овако ограниченог материјала могу се дати значајне напомене. Најпре, лично име *Богдан* било је веома популарно међу средњовековном српском властелом (али и међу зависним људима, в. т. 2.3), о чему сведочи чак пет потврда овога имена код различитих властелина⁵. Као што је и очекивано, примећује се висока фреквенција творбене основе *рад-*, као и висока фреквенција суфикса *-ко*. Име *Стефан* (*Степан*) у овој групи, указује на то да ово име није више било резервисано само за владаре, већ и за властелине, а како сведочи турски попис Области Бранковића (1455) и за зависне људе (уп. Грковић 2001: 657). Међу забележеним словенским именима посебно треба истаћи име *Југа* (у турском попису Области Бранковића 1455. год. забележено само једним примером *Југо*, уп. Грковић 2001: 713) (вероватно мотивисано страном света), док међу хришћанским именима посебно стоје *Августујан* и *Пављеуц*, за која немамо друге потврде у српским средњовековним споменицима (уп. RJA I: 124, IX: 716; незабележено у РЛИ и Грковић 2001). Поред тога, у имену *Пављеуц* посебно су интересантни структура и порекло суфикса *-(j)еуц* (уп. и коментар у RJA IX: 716: „Нејасно је -јe-“).

2.3. Имена зависних људи. Сва забележена имена зависних људи потичу из две повеље: ЈП 1395 и ЈХ 1394–1402. У ЈП 1395 наводе се имена зависних људи које српски феудалци дарују манастиру Св. Пантелејмона на Светој Гори, а у ЈХ 1394–1402 имена зависних људи и стариника који су учествовали у одређивању међа између села Пасијана⁶ и Ливоча⁷, као и у одређивању Коњушке међе⁸.

Азбучни регистар личних имена зависних људи са подацима о носиоцима имена и потврдама из корпуса:

Берош (x1), стариник, љубостињски човек [ЈХ 1394–1402 (x1)].

Богдан (x3), стариник из Цернице⁹ [ЈХ 1394–1402 (x1)]; Богдан Кикић (x1), стариник из Сврчина¹⁰ [ЈХ 1394–1402 (x1)]; Богдан Миховић (x1), стариник из Сврчина [ЈХ 1394–1402 (x1)].

⁵ Ово је једно од најфреквентнијих имена у Области Бранковића, о чему сведочи и турски попис ове области из 1455. год. (уп. Грковић 2001: 657).

⁶ Данашње село *Пасјане*, јужно од Гњилана (Младеновић 2007: 171).

⁷ Данас села *Горњи* и *Доњи Ливоч* југозападно од Гњилана (Младеновић 2007: 171).

⁸ Међа данашњег села *Коњух*, северно од Липљана (Младеновић 2007: 171).

⁹ Данашње село *Церница*, југозападно од Гњилана (Младеновић 2007: 171).

¹⁰ Данашње село *Сврчин*, југозападно од Лиљана (Младеновић 2007: 172).

- БОГОСАВ** (x1), Богосав Ненојевић, стариник из Ливадија [ЈХ 1394–1402 (x1)].
- БОЖИЋ** (x1), Божић Добреновић, стариник из Липљања¹¹ [ЈХ 1394–1402 (x1)].
- БУЉАН** (x1), стариник из Цернице [ЈХ 1394–1402 (x1)].
- ВЛКОТА** (x1), Влkota Богдасевић из града Светаго Прокопија¹² [ЈП 1395: 20].
- ВОЈИСАВ** (x1), стариник [ЈХ 1394–1402 (x1)].
- ДАВИД** (x1), Давид Хропина, стариник из Липљања [ЈХ 1394–1402 (x1)].
- ДАФИНА** (x1), жена из Новог Брда [ЈП 1395 (x1)].
- ДОБРОМИР** (x1), човек из града Светаго Прокопија [ЈП 1395 (x1)].
- ДОЈА** (x1), Доја Балусевић, човек из Болвана¹³ [ЈП 1395 (x1)].
- ДРАЖУЈ** (x1), човек из Лесковца [ЈП 1395: 21].
- ИВАН** (x1), Иван Сулијар, стариник [ЈХ 1394–1402: 32].
- ИВАНКО** (x1), стариник из Грачанице [ЈХ 1394–1402: 40].
- КОСТАДИН** (x1), човек из Лесковца [ЈП 1395: 21].
- МАРТИН** (x1), Мартин Врља, човек из Новог Брда [ЈП 1395: 21].
- ПЕЋЪР** (x1), Петър Голклас, стариник из Ливадија [ЈХ 1394–1402: 41].
- РАДИВОЈ** (x1), стариник из Гњивљани¹⁴ [ЈХ 1394–1402: 32].
- РАДОСАВ** (x1), Радослав Опорџ, стариник из Грачанице [ЈХ 1394–1402: 40].
- РАДОСЛАВ** (x2), Радослав Бугарин, човек из Крушевца [ЈП 1395: 19]; човек из града Светаго Прокопија [ЈП 1395: 20].
- РАПАШ** (x1), стариник из Жегре¹⁵ [ЈХ 1394–1402: 33].
- РАША** (x1), Раша Рађевић, човек из Болвана [ЈП 1395: 18].
- СТАНКО** (x1), човек из Сталаћа [ЈП 1395: 19].

Као и у категорији имена више и ниже властеле, и овде се налази више потврда за имена словенског порекла. Словенска изведена имена наводе се према суфиксима: *-ош*: *Берош*, *-ић*: *Божић*, *-ота*: *Влkota*, *-уј*: *Дражуј*, *-ко*: *Станко*, као и два хипокористика изведена суфиксом *-а*: *Раша* и *Доја* (ово друго од *Доброслав*, *Добромир*, *Радосав*, итд. (уп. РЛИ: 79, Грковић 1983: 175). Међу словенским сложеним именима од две основе са налазе се са више од једном потврдом имена *Богдан* и *Радослав*. Остала сложена имена: *Добромир*, *Радивој*, као и *Богосав*, *Војисав*, *Радосав*, у којима се огледа резултат упрошћавања консонантске групе *сл > л*.

Забележена имена хришћанског порекла примљена су преко грчког језика: *Давид* (Δαβίδ, Δαβίδ), *Иван* (Ιωάννης), *Костадин* (Κωνσταντιος < лат. Konstantinus), *Мартин* (Μαρτίνος < лат. Martinus), *Петър* (Πέτρος). Хибридне форме (име хришћанског порекла у основи +

¹¹ Данас град *Липљан* јужно од Приштине (Младеновић 2007: 172).

¹² Данашње градско насеље *Прокупље* у југоисточној Србији.

¹³ Данас село *Бован* југоисточно од Крушевца, или истоимено село северно од Алексинца (Младеновић 2007: 310, 327).

¹⁴ Данашњи град *Гњилане* у Биначком Поморављу (Младеновић 2007: 169).

¹⁵ Данас село *Жегра*, јужно од Гњилана (Младеновић 2007: 171).

словенски суфикс) налазе се у двама примерима: *Иванко* (*Иван-* + *-ко*) и *Рапаш*, вероватно од имена *Рап(а)* (варијанта имена Ῥαφαήλ) и суфикса *-аш* (уп. РЛИ: 170), при чему се грчки консонант φ адаптира као /п/.

Име *Дафина* је мотивисано грчким фитонимом (δάφνη, уп. РЛИ: 241). Порекло имена *Буљан* (од *Буљ(а)-* + *-ан*) није до краја разјашњено: име *Буља* „може бити од Будимир, Будислав, Булат, итд., а може бити и надимак узет за лично име“ (РЛИ: 48).

2.4. Имена монаха. Изузму ли се Н 1396 и И 1402–1422 у којима се набрајају имена монаха руског манастира Св. Пантелејмона на Светој Гори, највећи број забележених монашких имена налази се у *интервенцијама* манастирских даровница.

Азбучни регистар свих забележених личних имена са подацима о пореклу, као и о носиоцима имена и потврдама из повеља¹⁶:

- АВЕРКИЈЕ (x1), Αβέρκιος, Пант, црковник [И 1402–1422 (x1)].
 АГАТОН (x1), Αγάθων, Пант [Н 1396 (x1)].
 АКАКИЈЕ (x1), Ακάκιος, Ват [СВ 1417 (x1)].
 АНДОНИЈЕ (x4), Αντώνιος, Пант, поп [Н 1396 (x1)]; Пант, дијакон [И 1402–1422 (x1)]; Лавр [СЛ 1414–1415 (x1)]; Лавр [ЂЛ 1452 (x1)].
 АНДРЕЈА (x1), Ανδρέας, Пант [Н 1396 (x1)].
 АРСЕНИЈЕ (x3), Αρσένιος, Пант, проигумън [Н 1396 (x1)]; Лавр [ЂЛ 1429–1439 (x1), ЂЛ 1452 (x1)].
 АТАНАСИЈЕ (x2), Αθανάσιος, Пант, поп [И 1402–1422: (x1)], Пант, дијакон [И 1402–1422 (x1)].
 ВАРЛАМ (x1), Βαρλαάμ, Пант, иконом [Н 1396 (x1)].
 ВАСИЛИЈЕ (x1), Βασίλειος, Пант, поп [Н 1396 (x1)].
 ВЕНЕДИКЪТ (x2), лат. Benedictus, Венедикът Цреповић, поп [СХ 1411 (x1)]; Пант, дијакон [И 1402–1422 (x1)];
 ВЕНЕДИКАТ (x4), лат. Benedictus, митрополит грачански [ЂВ 1456 (x4)].
 ВИТАЛИЈЕ (x1), Βιτάλιος, Пант, трапезар [И 1402–1422 (x1)].
 ГАВРИЛ (x1), Γαβριήλ, јерусалимски калуђер [ЂД 1424 (x1)].
 ГЕНАДИЈЕ (x5), Γεννάδιος, Лавр, игумен [СЛа 1407 (x2), СЛб 1407 (x2), СЛ 1414–1415 (x1)].
 ГРИГОРИЈЕ (x4), Γρηγόριος, Хил, игумен [ЈХ 1394–1402 (x1)]; Лавр [СЛа 1407 (x1), СЛб 1407 (x1), СЛ 1414–1415 (x1)].
 ДАВИД (x4), Δαβίδ, Δαυίδ, Пант, духовник [Н 1396 (x1)]; Пант, поп [Н 1396 (x1)]; Пант, дијакон [Н 1396 (x1)]; Есф, духовник, јеромонах [ЂЕ 1429 (x1)].
 ДАМИЈАН (x1), Δαμιανός, Пант, дијакон [И 1402–1422 (x1)].
 ДАНИЛ (x4), Δανιήλ, српски патријарх [ЈП 1395 (x1), ЈП 1400 (x1), СХ 1392–1402 (x1)]; монах Ват, јеклисијарх, јеромонах [СВ 1417 (x1)].
 ДИОНИСИЈЕ (x1), Διονύσιος, Пант [И 1402–1422 (x1)].
 ДОРОТЕЈ (x2), Δωρόθεος, Лавр, поп [СЛ 1427 (x1), ЂЛ 1429–1439 (x1)].
 ДОСИТЕЈ (x2), Δοσίθεος, Пант [Н 1396 (x1)]; Пант, црковник [И 1402–1422 (x1)].
 ЂЕНАДИЈЕ (x1), Γεννάδιος, Ват, игумен [СВ 1417 (x1)].
 ЂЕРАСИМ (x2), Γεράσιμος, Пант, поп [Н 1396 (x1)]; Хил [СХ 1392–1402 (x1)].

¹⁶ У регистру су употребљене следеће скраћенице: *Пант* (монах Св. Пантелејмона); *Ват* (монах Ватопеда); *Лавр* (монах Велике Лавре); *Хил* (монах Хиландара); *Есф* (монах Есфигмена); *Каст* (монах Кастамонита); *Тисм* (монах Тисмене); *Павл* (монах Светог Павла); *Хр* (монах Пирга Св. Василија, Хрусије).

- БЕРМАН** (x2), Γερμανός < лат. Germanus, Берман Илић, монах Хр [ЈХ 1394–1402 (x1)]; Лавр, проигимен [ЂЛ 1452 (x1)].
- БЕРОНДИЈЕ** (x1), Γερώντιος, Лавр, поп [ЂЛ 1429–1439 (x1)].
- ИГЪАТИЈЕ** (x1), Ἰγνάτιος, Пант [Н 1396 (x1)].
- ИЈАКОВ** (x1), Ἰάκωβος, Хил [СХ 1392–1402 (x1)]; Пант [И 1402–1422 (x1)].
- ИЈЕРЕМИЈА** (x2), Ἱερεμίας, светогорски прот [ЈЛ 1398 (x1)].
- ИЈОАКИМ**(x1), Ἰωακίμ, Ват, проигумен, јеромонах [СВ 1417 (x1)].
- ИЈОАН** (x2), Ἰωάννης, Хил [СХ 1406–1407 (x1)], Пант, јеклисијарх, поп [И 1402–1422 (x1)].
- ИЈОАНИКИЈЕ**(x1), Ἰωαννίκιος, Пант, духовник [Н 1396 (x1)].
- ИЈОНА** (x2), Ἰωνάς, Пант, духовник [Н 1396 (x1)]; Пант, проигумен [И 1402–1422 (x1)].
- ИЛАРИОН** (x2), Ἰλαρίων, Пант, игумен, јеромонах [И 1402–1422 (x2)].
- ИСАИЈА** (x1), Ἠσαΐας, Пант, дохијар [И 1402–1422 (x2)].
- ЈЕВГЕНИЈА** (x38), Εὐγενία, монахиња Јевгенија, кнегиња Милица [ЈЛ 1394–1395 (x2), ЈП 1395 (x3), Н 1396 (x25), ЈЛ 1398 (3), ЈП 1400 (x1), ЈХ 1394–1402 (x1), ЈД 1397–1402 (x1), СЈ 1404–1405 (x2)].
- ЈЕВПРАКСИЈА** (x1), Εὐπραξία, великосхимничко име монахиње Јефимије, Јелене Мрњавчевић, жене деспота Угљеше [СЈ 1404–1405(x1)].
- ЈЕВТИМИЈЕ** (x1), Εὐθύμιος, Пант, трапезар [Н 1396 (x1)].
- ЈЕФРОСИНА** (x9), Εὐφροσύνη, великосхимничко име монахиње Јевгеније, кнегиње Милице [СД 1405 (x4), ЂД 1428 (x5)].
- КИПРИЈАН** (x1), Κυπριανός, Пант [Н 1396 (x1)].
- КИРИЈАК** (x1), Κυριακός, Пант, поп [Н 1396 (x1)].
- МАКАРИЈЕ** (x2), Μακάριος, Пант [Н 1396 (x1)]; Хр [ЈХ 1394–1402 (x1)].
- МАКСИМ** (x2), Μάξιμος, Пант [Н 1396 (x1)]; Пант, поп [И 1402–1422 (x1)].
- МАЛАХИЈА** (x1), Μαλαχίας, Лавр, игумен [ЂЛ 1429–1439 (x1)].
- МАТЕЈ** (x3), Ματθαῖος; Μαθθαῖος, Пант [Н 1396 (x1), И 1402–1422 (x1), ЂП 1427–1429 (x1)].
- МАРКО** (x5), Μάρκος, Лавр, поп [ЈЛ 1398 (x1)]; Пант, поп [И 1402–1422 (x1)]; митрополит ахилијски [РК 1433 (x3)].
- МАРТИРИЈЕ** (x1), Μαρτύριος, Пант, дијакон [Н 1396 (x1)].
- МОЈСИ** (x1), Μωσῆς, Μωυσῆς, Пант, црковник [И 1402–1422 (x1)].
- НЕОФИТ** (x4), Νεόφυτος, Пант [Н 1396 (x1)]; Пант, јегуменарх [Н 1396 (x1)]; монах Каст, игумен [РК 1430–1431 (x1)]; монах Лавр, проигумен [ЂЛ 1452 (x1)].
- НИКАНДЪР** (x4), Νίκανδρος, Пант [Н 1396 (x2), И 1402–1422 (x1)]; јерусалимски калуђер [ЂД 1424 (x1)].
- НИКОДИМ** (x5), Νικόδημος, Пант, игумњ [Н 1396 (x1)]; проигумен [И 1402–1422 (x1)]; иконом липљански [ЈХ 1394–1402 (x1)]; Тисм, поп [СТ 1406 (x1)]; Пант, поп [И 1402–1422 (x1)].
- НИКОН** (x1), Νίκων, Пант, поп [Н 1396 (x1)].
- НИЛ** (x2), Νείλος, Пант, дијакон [Н 1396 (x1)]; Пант, проигумен, поп [И 1402–1422 (x1)].
- НИФОН** (x1), Νήφωνος, Пант [И 1402–1422 (x1)].
- ПАВЪЛ** (x3), Παῦλος, Пант [Н 1396: (x2)]; Пант [И 1402–1422 (x1)].
- ПАЈСИЈЕ** (x2), Παΐσιος, Пант [Н 1396 (x1), И 1402–1422 (x1)].
- ПАМВ** (x1), Πάμπος (?), Павл, игумен [ЂП 1419 (x1)].
- ПАХОМИЈЕ** (x1), Παχώμιος, Пант, съборник [И 1402–1422 (x1)].
- ПИМИН** (x1), Ποιμήν, Пант, съборник [И 1402–1422 (x1)].
- РАФАИЛ** (x3), Ραφαήλ, Пант, поп [Н 1396 (x1)]; Пант [Н 1396 (x1)], Пант, духовник, поп [И 1402–1422 (x1)].

- РОМИЛ (x1), Ρομίλος, Пант, парајеклисијарх, поп [И 1402–1422 (x1)].
- САВА (x1), Σάβας, Пант, духовник, поп [И 1402–1422 (x1)].
- САВАТИЈЕ (x1), Σαββάτιος, Пант, иконом [И 1402–1422 (x1)].
- СИЛВЕСТЪР (x2), лат. Silvester, Хил, поп [СХ 1392–1402 (x1)]; Пант, съборник [И 1402–1422 (x1)].
- СИМЕОН (x1), Συμεών, Лавр, игумен [ЂЛ 1452 (x1)].
- СИМОН (x4), Σίμων, Пант [Н 1396 (x1)]; игумен орашъчки [СХ 1392–1402 (x1)]; Лавр [СЛа 1407 (x1), СЛб 1407 (x1)].
- СИСОЈЕ (x2), Σισώης, духовник кнегиње Милице [ЈЛ 1398 (x2)].
- СОФРОНИЈЕ (x1), Σοφρόνιος, Пант, јеклисијарх, поп [Н 1396 (x1)].
- СПИРИДОН (x2), Σπυρίδων, Пант, црковник [Н 1396 (x1), И 1402–1422 (x1)].
- СТЕФАН (x2), Στέφανος, Пант, проигумен [Н 1396 (x1), И 1402–1422 (x1)].
- ТЕОДОР (x2), Θεόδωρος, Хил, поп [СХ 1406–1407 (x1)]; Пант, духовник, поп [И 1402–1422 (x1)].
- ТЕОДОСИЈЕ (x4), Θεοδοσίος, Пант [Н 1396 (x1)]; Хр [ЈХ 1394–1402 (x2)]; Хр, поп [ЈХ 1394–1402 (x1)].
- ТЕОДУЛ (x4), Θεόδουλος, Пант [Н 1396 (x1)]; Павл [ГП 1403–1408 (x1), ЂП 1410 (x1)]; Пант, црковник [И 1402–1422 (x1)].
- ТЕОФАН (x6), Θεοφάνης, Лавр, духовник [ЈЛ 1394–1395 (x1)]; Пант, црковник [Н 1396 (x1), И 1402–1422 (x1)]; Лавр, игумен [СЛ 1414–1415 (x1)]; проигумен [СЛ 1427 (x1), ЂЛ 1429–1439 (x1)].
- ФИЛИМОН (x2), Φίλιμων, Пант, поп [Н 1396 (x1), И 1402–1422 (x1)].
- ХАРИТОН (x1), Χαρίτων, Пант, игуменарх, поп [И 1402–1422 (x1)]; монах Пант, јеромонах [ЂП 1427–1429 (x1)].

Међу забележеним монашким именима најбројнију скупину представљају имена хришћанских светаца и светитељки (укупно 51 име). Међу овим именима очекивано је највише имена светитеља и светитељки хришћанског Истока. Само имена *Венедикът* и *Силвестър* представљају хришћански Запад.

У знатно мањем броју су потврђена имена небеских сила (*Гаврил*, *Рафаил*), старозаветна имена (*Варлам*, *Давид*, *Данил*, *Ијеремија*, *Ијоаким*, *Ијона*, *Исаија*, *Малахија*, *Мојси*, *Саватије*, *Симеон*), имена Христових следбеника и савременика (апостола: *Симон*, *Андреја*, *Ијаков*, *Ијоан*, *Матеј*, *Павл*, *Павъл*; јеванђелиста: *Марко*; апостолских мужава: *Игњатије*; савременика: *Никодим*, *Филимон*).

Посебан коментар захтева правописни и фонетски хабитус једног броја монашких имена: (а) иницијалне грчке групе *ια-*, *ιε-* и *ιου-* адаптиране су у складу са старословенском традицијом у именима *Ијаков*, *Ијеремија*, *Ијоан*, *Ијоаникије* и *Ијон*; (б) у именима *Венедикът*, *Никандър*, *Павъл* и *Силвестър* знаком *ь* обележено је присуство изговорног полугласника секундарног порекла; (в) фонетизам имена *Венедикат* (<*Венедикът*) у ЂВ 1456 претпостављен је с обзиром на присуство промене /*ə*/>/*a*/ у овој повељи; (г) у именима *Андоније* и *Берондије* огледа се новогрчки фонетизам (*ντ*>*νδ*); (д) двоструки фонетизам имена *Γεννάδιος* (*Генадије* и *Ђенадије*) заснива се на различитим могућностима адаптације грчког *γε-* у старосрпском језику: *ze-* и *he-* (Vasmer 1944: 25–26).

2.5. Проепоними. Овај тип имена забележен је уз све друштвене категорије. Азбучни регистар свих забележених проепонима са подацима о сиховим носиоцима и потврдама из повеља:

- БАЛУШЕВИЋ** (x1), Доја Балусевић, човек из Болвана [ЈП 1395 (x1)].
БОБАЉЕВИЋ (x2), Андрушко Бобаљевић, дубровачки властелин [ЂД1 1445 (x1), ЂД2 1445 (x1)].
БОГДАШЕВИЋ (x1), Влкота Богдашевић, човек из града Светаго Прокопија [ЈП 1395 (x1)].
БУГАРИН (x1), Радослав Бугарин, човек из Крушевца [ЈП 1395 (x1)].
БРГБАЉА (x1), Богослав Бргбаља, властелин [ЈП 1395 (x1)].
ВРЉА (x1), Мартин Врља, човек из Новог Брда [ЈП 1395 (x1)].
ГОЈИСАЉИЋ (x1), Никола Гојисаљић, властелин [ЈХ 1394–1402 (x1)].
ГОЛКЛАС (x1), Петър Голклас, стариник из Ливадија [ЈХ 1394–1402 (x1)].
ГРАДИЋ (x2), Матко Градић, дубровачки властелин [СД 1405 (x1), ГД 1405 (x1)].
ГУНДУЛИЋ (x1), Живко Гундулић, дубровачки властелин [ЂД 1428 (x1)].
ДОБРЕНОВИЋ (x1), Божић Добреновић, стариник из Липљања [ЈХ 1394–1402 (x1)].
ДРАГОСЛАЛИЋ (x2), Обрад Драгослалић, властелин [СХ 1392–1402 (x2)].
ДРТЏ (x1), Радич Дртџ, писар кнегиње Милице [ЈЛ 1398 (x1)].
ИЛИЋ (x1), Ђерман Илић, монах Хр [ЈХ 1394–1402 (x1)].
КАТАКУЗИНА (x3), деспотица Јерина [ЂП 1419 (x1), ЂЛ 1429–1439 (x1), ЂЛ 1452 (x1)].
КИКИЋ (x1), Богдан Кикић, стариник из Сврчина [ЈХ 1394–1402: 42].
КУЗМИЋ (x1), Михаил Кузмић, властелин [ГД 1405: 43].
МИХОВИЋ (x1), Богдан Миховић, стариник из Сврчина [ЈХ 1394–1402 (x1)].
НЕНОЈЕВИЋ (x1), Богосав Ненојевић, стариник из Ливадија [ЈХ 1394–1402 (x1)].
ОПОРЫЦ (x1), Радослав Опорыц, стариник из Грачанице [ЈХ 1394–1402 (x1)].
ПАЛЕОЛОГИЊА (x1), Јелена Палеологиња, кћи Томе Палеолога, жена Лазара Бранковића [ЂЛ 1452 (x1)].
ПЬСЈИ СИН (x1), Младен Пьсји син, властелин [СЈ 1404–1405 (x1)].
РАДУЈЕВИЋ (x1), Богдан Радужевић, властелин [ЈП 1395 (x1)].
РАЂЕВИЋ (x1), Раша Рађевић, човек из Болвана [ЈП 1395 (x1)].
РАСТИЋ (x3), Марин Растић, дубровачки властелин [СД 1405 (x1), ГД 1405 (x1), ЂД 1428 (x1)].
РАТКОВИЋ (x1), Степан Ратковић, велики логотет [ЂВ 1456 (x1)].
СУЛИЈАР (x1), Иван Сулијар, стариник [ЈХ 1394–1402 (x1)].
ТАМАРИЋ (x2), Никша Тамарић, дубровачки властелин [ЂД1 1445 (x1), ЂД2 1445 (x1)].
ХРОПИНА (x1), Давид Хропина, стариник из Липљања [ЈХ 1394–1402 (x1)].
ЦРЕПОВИЋ (x1), Венедикът Цреповић, поп [СХ 1411 (x1)].

Половину забележених проепонима чине патроними у чијој се основи налази лично име: *Балушевић* (према непотврђеном имену *Балуш*: од основе *бал-*, (уп. *Балоје* у Грковић 1986: 25) и суфикса *-уш*); *Богдашевић* (према *Богдаш*); *Гојисаљић* (према *Гојислав*); *Градић* (према *Градислав*, *Градими* и сл.); *Добреновић* (према *Добрен*); *Драгослалић* (према *Драгослав*); *Илић* (према *Илија*); *Кикић* (вероватно од хипокористика *Кико*: уп. *Кикша* у Грковић 1986: 104 и *Кикан* у Новаковић 1875: 72); *Кузмић* (према *Кузма*); *Миховић* (према *Михо*); *Ненојевић* (према *Неноје*); *Радужевић* (према *Радуж*); *Рађевић* (према имену *Рађ* (в. Грковић 1983: 202, Грковић 2001: 732)); *Растић* (од основе *Раст-*, уп. имена *Растислав*, *Растими*, *Растоје* и сл. у РЛИ: 170–171); *Ратковић* (према *Ратко*); *Цреповић* (према *Цреп*, уп. Грковић 2001: 743).

У зависности од употребљених суфикса разликују се следећи творбени модели патронима: (а) *творбена основа* (посесивни придев изведен суфиксом *-ов/-ев*) + суфикс *-ић* (*Балушевић*, *Богдашевић*, *Добреновић*, *Миховић*, *Ненојевић*, *Радужевић*, *Рађевић*, *Ратковић*,

Цреповић); (б) творбена основа (посесивни придев изведен суфиксом *-јь*) + суфикс *-ић* (Гојислалић, Драгослалић); (в) творбена основа (од личног имена) + суфикс *-ић* (Градић, Илић, Кикић, Кузмић, Растућ).

Дубровачки властелини поменути у повељама редовно долазе са проепонимима (можда већ и правим презименима) на *-ић*. Поред патронима *Градић* и *Растућ*, забележени су и *Гундулић* (према надимку, лат. *gondola*, уп. Šimunović 2006: 23), *Бобаљевић* (можда према месту порекла, уп. *Бобаљ*, „neko mjesto u Dalmaciji u Neretvi“ (RJA I: 468)) и *Тамарић* (нејасног порекла).

Интересантни су проепоними странкиња на двору деспота Ђурђа: Јелена, жена деспота Лазара, кћи морејског деспота Томе Палеолога одређује се именом *Палеологиња* (уп. и у RJA IX: 585); деспотица Јерина у интитулацијама долази са проепонимом *Катакузина* (уп. и у RJA IV: 892) (грч. презиме *Κατακούζηνορ*). Оба проепонима интересантна су и са аспекта употребе моционих суфикса (*-иња* и *-а*).

Етноним у функцији проепонима забележен је само у једном случају: *Радослав Бугарин, човек из Крушевца*. Исти етноним (са фонетизмом *Булгарин*) среће се у овој функцији и у турском попису Области Бранковића (1455. год.), поводом чега М. Грковић (2001: 656) указује на то да овакав проепоним може упућивати на порекло, али и на занимање (баштован).

Надимке у служби проепонима вероватно илуструју следећи примери: *Пьсји син* („вероватно од погрдне речи или псовке“ Веселиновић 2002: 139; уп. и Лома 2004: 468, Младеновић 2007: 178), *Хропина* (могуће значење надимка „онај који хрче, кашље, тешко дише“ можда и семантички умерено „онај који буче, галами“, уп. под *hra* „neoformljen uzvik (onomatopeja) за оропашање hronje на umrcu“ у ERHSJ I: 682–683), *Врља* (могуће *накривљен, разрок*, уп. придев *врљав* у RJA XXI: 523 и лексичко гнездо глагола (*x*)*врљати* у ERHSJ I: 689–699), *Голклас* (забележено и у Дечанским хрисовуљама; уп. Грковић 1986: 65: „име или надимак који има први део сложенице као *Голозло*, а други именицу *клас* као презиме *Смичиклас*“).

Према надимцима су највероватније мотивисани проепоними чије нам је значење остало нејасно: *Брмбаља* (могуће сложеница чији је други елемент *баља*, за чија многобројна значења в. у EPCJ II: 135–137); *Дртџ* (могуће према глаголу *дрети*).

Недовољно је јасна мотивација именовања у примерима *Опорџ* и *Сулијар* (ово друго можда у вези са *сулица* „ратно оружје, палица или мотка са оштрим гвозденим шиљком“, RJA XVI: 930, ERHSJ III: 359–360).

3. Закључак. Испитивана антропономастичка грађа старосрпских повеља насталих у канцеларијама деспота Стефана Лазаревића и деспота Ђурђа Бранковића у највећој мери показује слагање са стањем антропонимије других старосрпских повеља XIII–XIV века (уп. стање антропонимије Дечанских хрисовуља према Грковић 1983), као и са стањем антропонимије турског пописа Области Бранковића из 1455. године (према Грковић 2001).

ЛИТЕРАТУРА

- Веселиновић 2002:** Веселиновић, А. Повeља деспота Стефана Лазаревића деспотици Евпраксији. – Стари српски архив I, Београд: Филозофски факултет, 2002, 131–142.
- Грковић 1983:** Грковић, М. Имена у Дечанским хрисовуљама. Нови Сад: Филозофски факултет / Институт за јужнословенске језике, 1983.
- Грковић 1986:** Грковић, М. Речник имена Бањског, Дечанског и Призренског властелинства у XIV веку. Београд: Народна књига, 1986.
- Грковић 2001:** Грковић, М. Антропонимија и топонимија. У: Мацура, М. (ур.) Насeља и становништво области Бранковића 1455. године. Београд: САНУ–Јавно предузеће Службени гласник, 2001, 616–745.
- ЕРСЈ:** Лома, А. (ур.) Етимолошки речник српског језика. Св. II, Б–БД. Београд: Институт за српски језик САНУ, 2006.
- Лома 2004:** Лома, А. На именословним врелима. Осврт на нова издања средњовековних дипломатичких извора. – Ономатолошки прилози XVII/2004, 459–474.
- Младеновић 2007:** Младеновић, А. Повeље и писма деспота Стефана. Београд: Чигоја штампа, 2007.
- РКС:** Даничић, Ђуро. Рјечник из књижевних старина српских. I–III. Биоград, 1863–1864.
- РЛИ:** Грковић, Милица. Речник личних имена код Срба. Београд: Вук Караџић, 1977.
- ЕРHSJ I–IV:** Skok, Petar. Etimologijski rječnik hrvatskog ili srpskog jezika. I–IV. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1971–1974.
- RJA I–XXIII:** Rječnik hrvatskog ili srpskog jezika. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1886–1976.
- Šimunović 2006:** Šimunović, P. Hrvatska prezimena. Zagreb: Golden marketing i Tehnička knjiga, 2006.
- Vasmer 1944:** Vasmer, M. Die grichischen Lehnwörter im Serbokroatischen. Berlin: Abhandlungen der Preußischen Akademie der Wissenschaften, 1944.